ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΩΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Κυβερνοπόλωση

Το κείμενο είναι διασκευασμένο άρθρο του Τάκη Μίχα, δημοσιευμένο στην έντυπη έκδοση της εφημερίδας Ελευθεροτυπία, στις 7.12.2009.

Για πολλούς αναλυτές η εμφάνιση του διαδικτύου εμπεριέχει την υπόσχεση της άπλετης πληροφόρησης και της βελτίωσης της ποιότητας του δημόσιου διαλόγου. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η τεχνολογία του ίντερνετ αφενός μείωνε το κόστος της πληροφόρησης και αφετέρου έδινε τη δυνατότητα στους πολίτες να ανταλλάσσουν απόψεις και να ασκούν αμοιβαία κριτική. Όλα αυτά φυσικά θα ήταν προς όφελος των δημοκρατικών διαδικασιών και της κουλτούρας του πολιτικού διαλόγου, στην οποία βασίζεται η δημοκρατία.

Όμως, δυστυχώς σήμερα βλέπουμε ότι αυτές οι προβλέψεις δεν επαληθεύονται. Αντίθετα, σε μεγάλο βαθμό το ίντερνετ φαίνεται ότι προωθεί τον πολιτικό εξτρεμισμό και τη μονοσήμαντη πληροφόρηση. Σύμφωνα με τον γνωστό πανεπιστημιακό Gass Sunstein (που πρόσφατα έγινε διευθυντής του Ρυθμιστικού Γραφείου του Λευκού Οίκου), αυτό το οποίο είναι καθοριστικό με το Ίντερνετ, δεν είναι τόσο ότι δίνει τη δυνατότητα στον πολίτη να έχει περισσότερη πληροφόρηση. Ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι του δίνει τη δυνατότητα να αποκλείει την πληροφόρηση που δεν του αρέσει.

«Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο με τη νέα τεχνολογία», γράφει, «είναι η αυξανόμενη δύναμη των καταναλωτών να «φιλτράρουν» αυτό που βλέπουν». Ένα από τα πιο σημαντικά αποτελέσματα αυτού του φιλτραρίσματος είναι ότι οι χρήστες εκτίθενται μόνο στην πληροφόρηση που τους είναι αρεστή. Σήμερα τα μπλογκ που αναπτύσσονται ταχύτερα είναι εκείνα που έχουν μια μονοσήμαντη ιδεολογική και πολιτική τοποθέτηση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυτά ικανοποιούν τις προτιμήσεις των χρηστών τους. Οι αριστεροί στις ΗΠΑ προσφεύγουν στο Huffington Post για να βρουν αυτά που τους αρέσουν και οι δεξιοί με τη σειρά τους στο Drudge Report.

Όμως, το πρόβλημα δεν είναι απλώς ότι κάθε χρήστης απλά χρησιμοποιεί την πληροφόρηση που ενισχύει τις δικές του προκαταλήψεις και αποφεύγει να πληροφορείται για οτιδήποτε άλλο. Ακόμα πιο σημαντικό είναι το φαινόμενο που οι ψυχολόγοι ονομάζουν «ομαδική πόλωση», αναφερόμενοι στην τάση που έχουν οι άνθρωποι να υιοθετούν

ακραίες απόψεις, όταν συνομιλούν με άτομα των ίδιων απόψεων. Το φαινόμενο της «ομαδικής πόλωσης» έχει τεκμηριωθεί με πολλά πειράματα. Σε ένα πείραμα οι φεμινίστριες που μιλούσαν μόνο με φεμινίστριες γίνονταν πιο ανένδοτες στον φεμινισμό τους. Σε ένα άλλο, οι οπαδοί των αθλητικών ομάδων γίνονταν ακόμη πιο φανατικοί με την «ομαδάρα» τους, όταν συζητούσαν μόνο με ομονοούντες.

Υπάρχουν πολλές θεωρίες που έχουν προταθεί για να εξηγήσουν το φαινόμενο της ομαδικής πόλωσης. Σύμφωνα με μια θεωρία, όταν τα άτομα συζητούν μόνο με άλλους που έχουν τις ίδιες απόψεις, ακούνε νέα επιχειρήματα υπέρ των απόψεών τους, κάτι που τους κάνει να τις υιοθετούν με ακόμη μεγαλύτερο πάθος. Σύμφωνα με μια άλλη θεωρία, τα άτομα προσπαθούν συνεχώς να ξεπεράσουν αλλήλους. Αν, λοιπόν, όλοι σε μια ομάδα συμφωνούν ότι π.χ. θα πρέπει να διατηρηθεί η μονιμότητα στον δημόσιο τομέα, σύντομα θα εμφανιστούν και αυτοί που θα υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να επεκταθεί και στον ιδιωτικό. Η τάση της ομαδικής πόλωσης ενισχύεται στο ίντερνετ, όπου σύμφωνα με τον Sunstein παίρνει τη μορφή της «κυβερνοπόλωσης».

«Το ίντερνετ», γράφει, «λειτουργεί για πολλούς ως το εκτροφείο του εξτρεμισμού, επειδή ακριβώς αυτοί που συμφωνούν επικοινωνούν μεταξύ τους με μεγαλύτερη ευκολία και συχνότητα». Αυτό καθιστά το ίντερνετ ένα κατ' εξοχήν μέσο παραπληροφόρησης. Στο βαθμό που προσφεύγεις μόνο στις ιστοσελίδες που ενισχύουν τις προκαταλήψεις σου, δεν σε ενδιαφέρει αν η πληροφόρηση για τους αντιπάλους είναι σωστή ή όχι - ούτε πρόκειται να το ελέγξεις.

Α3. Αναλαμβάνεις να γράψεις ένα άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου με θέμα την πληροφόρηση στο διαδίκτυο. Στο κείμενό σου να παρουσιάσεις σε 200-250 λέξεις τη δική σου αντίληψη για τα χαρακτηριστικά που έχει η διαδικτυακή πληροφόρηση του σύγχρονου πολίτη.

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ (1896-1928)

Όλοι μαζί…

Το ποίημα «Όλοι μαζί…» του Κώστα Καρυωτάκη ανήκει στην ποιητική συλλογή «Ελεγεία και σάτιρες», 1927.

Όλοι μαζί κινούμε, συρφετός[1],
γυρεύοντας ομοιοκαταληξία.
Μια τόσο ευγενικιά φιλοδοξία
έγινε της ζωής μας ο σκοπός.
Αλλάζουμε με ήχους και συλλαβές
τα αισθήματα στη χάρτινη καρδιά μας,
δημοσιεύουμε τα ποιήματά μας,
για να τιτλοφορούμεθα ποιητές.
Αφήνουμε στο αγέρι
τα μαλλιά και τη γραβάτα μας.
Παίρνουμε πόζα. Ανυπόφορη
νομίζουμε πρόζα·
των καλών ανθρώπων τη συντροφιά.
Μόνο για μας υπάρχουν
του Θεού τα πλάσματα
και, βέβαια, όλη η φύσις.
Στη Γη για να στέλνουμε ανταποκρίσεις,
ανεβήκαμε στ' άστρα τ' ουρανού.
Κι αν πειναλέοι γυρνάμε οληερίς,
κι αν ξενυχτούμε κάτου απ' τα γεφύρια,
επέσαμε θύματα εξιλαστήρια
του «περιβάλλοντος», της «εποχής».

Β3. Να επιλέξεις <u>ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα</u>. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Να ερμηνεύσεις τη συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου, σύμφωνα με τα νοήματα του ποιήματος.

ή

2. Να γράψεις ένα κείμενο με τη μορφή σελίδας ημερολογίου στο οποίο θα καταγράφεις τις δικές σου διαπιστώσεις παρατηρώντας τη συμπεριφορά των ανθρώπων γύρω σου στο κοινωνικό σου περιβάλλον.

Μονάδες 25

[1] Συρφετός: οτιδήποτε σέρνεται από τον άνεμο και σωρεύεται.